

Nr 194

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen om överlåtelse till Västerås stad av drivmedelsanläggning med tillhörande markområde i staden; given Stockholms slott den 6 november 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigaste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begäres riksdagens medgivande att för en köpeskilling av 300 000 kr. till Västerås stad överlåta en drivmedelsanläggning med tillhörande markområde i staden.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 6 november 1964.

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för finans- och handelsdepartementen fråga om överlåtelse till Västerås stad av en drivmedelsanläggning med tillhörande markområde i staden och anför därvid följande.

Med skrivelse den 4 mars 1964 har *fortifikationsförvaltningen* efter samråd med chefen för flygvapnet överlämnat ett den 14 december 1963 och den 3 mars 1964 dagtecknat köpekontrakt, enligt vilket ämbetsverket, på kronans vägnar, med drätselkammaren i Västerås träffat avtal om försäljning — under förbehåll av Kungl. Maj:ts och stadsfullmäktiges i staden godkännande — till staden av stadsägorna nr 2239 AN, 2240 C och 2240 D i Västerås stad för en köpeskillning av 300 000 kr. I försäljningen ingår *dels* en inom de överlåtna fastigheterna befintlig oljelagringsanläggning med därtill hörande inom fastigheten belägna rörledningar, kablar o. d., *dels* utanför de försålda fastigheterna belägna till anläggningen hörande anordningar för transport av olja från hamnen. Beträffande avtalets innehåll i övrigt torde få hänvisas till handlingarna i ärendet. I ärendet är upplyst, att stadsfullmäktige i Västerås bemyndigat drätselkammaren att för stadens del slutföra förvärvet av anläggningen. — Fortifikationsförvaltningen hemställer, att avtalet måtte godkännas.

Av fortifikationsförvaltningens skrivelse inhämtas vidare bland annat följande. Jämlikt ett av Kungl. Maj:t den 15 januari 1954 lämnat bemyndigande byggde fortifikationsförvaltningen under åren 1956—58 en drivmedelsanläggning i berg i Västerås för Västmanlands flygflottiljs (F 1) räkning. Anläggningen omfattar två cisterner och har en lagringskapacitet av 2 000 m³. Till anläggningen hör även oljeledningar och pumpstationer m.m. för transport av drivmedel från hamnen i Västerås till anläggningen och från anläggningen till F 1. Den ifrågavarande anläggningen projekterades och byggdes för förvaring av drivmedlet MC 75 (flygfotogen). Under byggnadstiden övergick flygvapnet emellertid till att använda drivmedlet MC 77 (jetbensin), ett från brand- och explosionssynpunkt mycket farligare drivmedel. De skärpta säkerhetskraven för förvaring av MC 77 som spräng-

ämnesinspektionen fastställde efter olyckan i Moheda år 1958 har medfört att ifrågavarande anläggning ej kunnat tagas i bruk för lagring av detta drivmedel. Kostnaderna för de reviderings- och kompletteringsåtgärder, som erfordrades för att anläggningen skulle kunna användas för förvaring av MC 77, skulle enligt en av fortifikationsförvaltningen verkställd utredning komma att överstiga kostnaderna för en helt ny anläggning på annan plats. Sedan riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t i prop. 1963:108 beviljat medel för en ny drivmedelsanläggning för F 1 (SU 113; skr. 265), har Kungl. Maj:t genom beslut den 5 juni 1963 bemyndigat fortifikationsförvaltningen att uppföra en ny anläggning i enlighet med ett av förvaltningen i skrivelse den 30 november 1962 framlagt förslag. Den nya anläggningen är färdigprojekterad och byggnadsarbetena avses påbörjas så snart igångsättnings-tillstånd erhållits. Sådant tillstånd har, enligt vad fortifikationsförvaltningen meddelar, givits i oktober 1964.

I frågan hur bör förfaras med den nuvarande anläggningen anför fortifikationsförvaltningen följande. När anläggningen byggdes, placerades den i ett område som disponerades av flygvapnets centrala skolor i Västerås (FCS). Vissa kompletterande markinköp gjordes även. Med undantag av ett villaområde söder om anläggningen var all närliggande mark obebyggd, och någon planläggning för ny bebyggelse förelåg ej. År 1959 fattade emellertid riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:t beslut att flytta FCS från Västerås till Halmstad, varvid förutsattes att skolans byggnader och mark i Västerås skulle försäljas till Västerås stad samt att huvuddelen av marken skulle avses för bostadsbebyggelse. Vid försäljningen undantogs ett område om 46 627,4 m², vilket bedömdes tillräckligt för att säkra drivmedelsanläggningens fortbestånd. Försäljningen avsåg mark norr och väster om anläggningen. Sedermera har staden inköpt annan mark öster om anläggningen, vilket innebär att det i framtiden kommer att finnas bostadsbebyggelse på alla sidor om anläggningen. Staden har funnit det angeläget att tillförsäkra sig äganderätten till anläggningsområdet, eftersom detta utgör ett naturligt komplement till den planerade bebyggelsen såsom område för idrotts- och parkändamål. Vidare medför anläggningen svårigheter att få stadsplanen godkänd i alla avseenden. Staden har därför gjort en framställning till fortifikationsförvaltningen om att få förvärva området och i samband härmed förklarat sig beredd att inlösa jämväl själva drivmedelsanläggningen.

Anläggningen redovisas på kasernbyggnaders delfond av försvarets fastighetsfond med ett byggnadsvärde av 1 490 000 kr., varav den 30 juni 1964 oavskrivet återstod 658 875 kr. Då det bokförda värdet av det till anläggningen hörande markområdet beräknas uppgå till 40 000 kr., uppkommer genom försäljningen en kapitalmedelsförlust om 398 875 kr. Denna bör enligt fortifikationsförvaltningen täckas från medel under anslaget till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster.

Yttranden

Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap har den 9 juli 1964 avgivit yttrande i ärendet, speciellt rörande behovet och lämpligheten av att använda lagringsanläggningen för statligt ändamål. Överstyrelsen anför att, eftersom anläggningen aldrig tagits i bruk och underhållet varit inskränkt, erfordras en grundlig översyn och täthetsprovning av anläggningen med tillhörande oljeledning, innan inlagring kan ske. Vidare skulle vissa ombyggnader bli nödvändiga. Styrelsen räknar med kostnader om minst 250 000 kr. för att anläggningen skulle kunna tagas i anspråk. Hänsyn bör dessutom tas till risker för läckage i behållarna och de eventuella följderna härav för närliggande bostadsområden och vattentäkt. Vid undersökning huruvida anläggningen skulle kunna utnyttjas för någon produkt, som ingår i styrelsens beredskapslagringsprogram, har styrelsen funnit att lagring av lacknafta skulle kunna ifrågakomma. Västeråsanläggningen skulle därvid ersätta nybygge för detta ändamål av 2 000 m³ cisternvolym i ovanjordsutförande till en beräknad kostnad av cirka 300 000 kr. Såväl underhålls- som driftskostnader skulle emellertid bli betydligt lägre vid ovanjordsalternativet, varför de bägge alternativen för styrelsens lagring av lacknafta skulle bli ekonomiskt tämligen likvärdiga. Styrelsen tillstyrker försäljningen till Västerås stad. Den avtalade köpeskillingen finner styrelsen med hänsyn till anläggningens skick icke orimlig.

Försvarets intendenturverk har i en promemoria den 23 september 1964 rörande eventuell användning av anläggningen för krigsmakten anført att ytterligare lagringsbehov ej föreligger i Västeråsområdet beträffande sådana produkter för vilka anläggningen kan komma i fråga.

Fullmäktige i riksgäldskontoret, som den 22 oktober 1964 avgivit yttrande i ärendet, har intet att erinra mot att anläggningen med tillhörande mark försäljes till Västerås stad för den avtalade köpeskillingen och att den genom försäljningen uppkommande kapitalmedelsförlusten täckes från anslaget till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster.

Departementschefen

Det till försäljning föreslagna markområdet utgör för Västerås stad ett naturligt komplement till omkringliggande planerad bostadsbebyggelse såsom grönområde med bland annat idrottsanläggningar. För krigsmaktens del föreligger ej längre något behov av den inom området belägna drivmedelsanläggningen i berg. Vad beträffar eventuellt utnyttjande av anläggningen för annan statlig lagring av drivmedel, torde ett nybygge för detta ändamål ställa sig ekonomiskt lika fördelaktigt som iståndsättning av Västeråsanläggningen. De risker som närheten till bostadsområden och vattentäkt medför måste också beaktas. Jag anser mig alltså böra tillstyrka att det träffade försäljningsavtalet godkännes. Den genom försäljningen upp-

kommande kapitalmedelsförlusten torde kunna täckas från anslaget till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att ifrågavarande drivmedelsanläggning med tillhörande mark må överlåtas till Västerås stad på i huvudsak de villkor som angivits i det rörande försäljningen upprättade avtalet.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

S. Lindow